

Христов Олександр Леонідович
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії,
кандидат юридичних наук

Настич Тетяна Миколаївна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПОЛЯ ДЛЯ БЕЗПЕКОВОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ ЗА ДОСВІДОМ ЛИТВИ

Нинішній стан безпеки європейського суспільства у найбільш визначних напрямках (територіальна цілісність, економічна стабільність, кібербезпека) обумовлює необхідність оптимізації партнерства у правовому просторі на світовій арені, насамперед щодо загроз та викликів, обумовлених збройними конфліктами, агресією інших держав, загрозливо зростаючими проявами створення незаконних воєнізованих або збройних формувань, а також активністю транснаціональної організованої злочинності, що сприяє розповсюдженню зброї масового ураження, здатної викликати чисельні жертви серед мирного населення.

У цьому контексті співдружність Литовської республіки і України як держав, що мають подібне історичне пострадянське минуле, набуває особливого значення як у формуванні відповідного правового поля їх діяльності, так і взаємовигідних (партнерських) відносин у зовнішній політиці.

Нещодавній акт агресії, який відбувся 25 листопада 2018 року в Керченській протоці і в Чорному морі зі сторони Російської Федерації проти українських військових кораблів та екіпажів [1], послугував поштовхом до чергового прояву особливого дружнього ставлення Литви до України та ще раз довів важливість зовнішньополітичної співпраці обох держав.

Позитивні враження з цього приводу щодо основних векторів безпеки у партнерських відносинах між Литовською республікою та Україною викликає заява Міністерства закордонних справ Литви від 6 грудня 2018 року з пропозицією включити в список небажаних в Литві осіб, які безпосередньо брали участь в акті агресії проти українських військових кораблів та екіпажів, а також – представників військового керівництва РФ, відповідальних за цей акт, який, на думку міністерства, став грубим порушенням міжнародного права і серйозною загрозою міжнародній та литовській національній безпеці. Особливо важливим є те, що Литва першою із країн Євросоюзу запропонувала ввести санкції проти Російської Федерації [2].

Історичне підґрунтя до формування єдності товариських відносин між Литвою та Україною становить право литовського народу, який не одне століття мав тісні культурні, політичні та юридичні контакти з українським народом. Зокрема, норми «Руської правди» були юридичною основою Великого князівства Литовського у XIV – початку XVI століття. Далі норми трьох Литовських статутів визначали політичний і соціально-економічний розвиток українських земель.

Знаковою подією, що свідчить про важливість підтримання братерських відносин, яка відбулася у лютому 2018 року, став подарунок Президента України копії «Луцького» списку Другого Литовського Статуту литовському Президенту до дня святкування 100-річчя відновлення Литовської держави [3].

На фоні підтримання дружньосусідських відносин теперішній стан обох країн змушує замислюватись разом над безпекою, життям та здоров'ям кожної людини у питанні, чи дана проблема вже вирує біля кожного чи ще наближається.

Віднайдення шляхів вирішення даної проблеми вже історично закладено у концепції формування безпечного суспільства шляхом впливу на політико-правовий простір, що відобразилося у законодавстві періоду Великого князівства Литовського, яке вплинуло на формування правового поля як Литви, так і України.

Тривалий шлях реформування національного законодавства України зумовлює знаходження найбільш перспективних нормативних запозичень з міжнародного досвіду регулювання внутрішніх і зовнішніх правовідносин, що дадуть змогу формувати здатність до самостійного розвитку у економічній, політичній, оборонній та інших сферах.

Відтак, перспективним напрямком розбудови демократичної правової держави в Україні є ініціативне формування нормативно-правової бази міжнародного співробітництва,

направленої на інтегрування до вступу у Європейський Союз та НАТО за прикладом Литовської Республіки, що гарантуватиме безпечний простір на теренах нашої країни.

1. Це акт агресії проти нашої держави і дуже серйозна загроза – Президент про напад на кораблі ВМС України. Офіційне інтернет-представництво Президента України. 26.11.2018. URL: <https://www.president.gov.ua/news/ce-akt-agresiyi-proti-nashoyi-derzhavi-i-duzhe-serjozna-zagr-51338>.

2. Литва першою з країн ЄС запроваджує санкції за морську агресію Росії. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2018/12/6/7200490>.

3. Порошенко подарував Грибаускайте "Луцький список" Другого Литовського Статуту. Подарунок приурочено до століття відновлення державності Литви. Іб.ua. 16.02.2018. URL: https://ukr.lb.ua/news/2018/02/16/390326_poroshenko_podaruvav_gribauskayte.html.

Шалгунова Світлана Аполлінаріївна

доцент кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Якушкін Владислав Анатолійович

працівник служби безпеки
приватного підприємства

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ СПІВПРАЦІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ У СВІТІ

Державна кримінальна політика, як складова загальної політики кримінологічної безпеки, характеризується певними міжнародно-правовими ознаками. Однією із таких ознак є нерозривний зв'язок державної кримінальної політики кожної держави світу зі світовим правопорядком та безпекою, та з цивілізацією людства в цілому.

Зміст кримінальної політики відображає реальний стан міжнародної співпраці як України, так і всіх інших країн світу в діяльності з попередження злочинності в цілому та найбільш небезпечних її видів на міжнародному рівні, а також цілеспрямовану та активну правоохоронну діяльність кожної держави, спрямовану на захист національного суспільства від злочинності. Ефективність даного напрямку роботи всіх державних структур та правоохоронних органів і недержавних структур, що працюють у сфері забезпечення громадської (публічної) безпеки і порядку, залежить від якості розробки та реалізації мети і завдань попередження злочинності в цілому та за окремими напрямками, визначення засобів, форм та методів даної діяльності.

Особливої актуальності при цьому набуває міжнародна співпраця поліцейських структур, що створює конкретні елементи кримінальної політики держави Україна у сфері провадження профілактики злочинності, у тому числі спеціальної профілактики, кримінально-правовий та кримінально-виконавчий вплив на правопорушників та злочинців.

Взаємозв'язок та єдність кримінальної політики української держави та міжнародної поліцейської співпраці підтверджується і ґрунтується на принципах національної кримінальної політики кожної держави, що стає учасником такої співпраці. Наприклад, принцип законності проявляється у відповідності положень існуючої кримінальної політики України як вітчизняному кримінальному законодавству, що засновано на положеннях Конституції України, так і на тих міжнародних угодах та зобов'язаннях, учасником яких стала наша країна. Крім того, даний принцип передбачає і прояв міжнародної солідарності держав, які стали учасниками однієї і тієї самої угоди про співпрацю у сфері кримінального судочинства чи здійснення правосуддя у кримінальних справах. Як правило, такі угоди стосуються міжнародної співпраці з питань найбільш небезпечних та шкідливих видів злочинності, таких як транснаціональна, організована, міжнародна, терористична. Таким чином, принцип міжнародної співпраці у сфері міжнародного співробітництва з протидії злочинності, як один із принципів вітчизняної кримінальної політики, виходить на новий рівень реалізації і набуває статусу принципу міжнародного кримінального права та глобальної кримінологічної безпеки.

У минулому столітті вітчизняні та зарубіжні автори зазначали, що в період з 80-х років рівень міжнародної співпраці поліцейських організацій світу суттєво зріс, хоча і залишаються прогалини, що можуть бути використані з корисливими мотивами членами транснаціональних злочинних угруповань [1, с. 52–53].

В цей же час вітчизняними та зарубіжними авторами було виокремлено основні кри-